

W wydarzeniu odbywającym się w dniach 12-13 marca br. wzięło udział blisko 850 Skarbników JST z całej Polski, oficjalnych gości, ekspertów i partnerów. Organizatorami Kongresu byli Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego oraz Krajowa Rada Forów Skarbników JST.

Kongres Skarbników to tradycyjnie już najważniejsza debata na temat finansów JST. Tegoroczne spotkanie odbyło się pod hasłem: *Finanse samorządowe: Odpowiedzialność, Współpraca, Innowacje, Przyszłość*. Wydarzenie oscylowało wokół zagadnień dotyczących roli i pozycji skarbnika w samorządzie, zmian w prawie finansowym oraz ich praktycznego zastosowania, problemów strukturalnych związanych z budżetami jednostek samorządowych, w tym dot. oświaty, a także nowoczesnych modeli zarządzania finansami publicznymi i AI.

O znaczeniu samorządu dla rozwoju kraju w niestabilnym świecie, strategicznego znaczeniu cyberbezpieczeństwa, a także roli skarbników w cyfrowej transformacji samorządów mówił minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski, łącząc się online z uczestnikami Kongresu. Tomasz Szymański, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji podkreślił, że praktyczna wiedza skarbników jest nieoceniona w codziennym funkcjonowaniu samorządów, dodając: *„patrzac na uczestniczki i uczestników Kongresu bez wątpienia można stwierdzić, że polska samorządność jest Skarbniczką”*. Senator Krzysztof Kwiatkowski, zwrócił uwagę na to, że rzeczywistość na naszych oczach się zmienia z zaskakującą nieprzewidywalnością. Podkreślił, że w każdym momencie, gdy legislacja będzie dotyczyła finansów samorządowych, będzie się zwracał z konsultacjami do Krajowej Rady Forów Skarbników, działającej przy FRDL.

- Jesteśmy dumni, że inicjatywa skierowana do Skarbników JST z całej Polski rozrosła się do takich rozmiarów, co jednocześnie wskazuje, że sprawy finansów są najważniejsze dla całego samorządu terytorialnego - mówił podczas otwarcia dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego.

Debata o stanie finansów JST

Kongres otworzyła debata „Debata: Stan finansów JST – od algorytmów do realiów – co działa, a co wymaga zmiany?”. Prof. dr hab. Marzanna Poniatowicz, razem z zespołem ekspertów, wśród których byli także Wiceminister Hanna Majczyk oraz prof. Witold Orłowski, rozmawiali o tym, co naprawdę zmieniała nowa ustawa o dochodach JST i jak te zmiany wyglądają już nie w teorii, lecz w codziennej praktyce funkcjonowania samorządów. Do tej debaty warto wrócić, bo dotyczy spraw absolutnie podstawowych dla funkcjonowania wspólnot lokalnych (zapraszamy do Podcastu samorządowego FRDL). To nie tylko rozmowa o przepisach, ale też o stabilności, przewidywalności i finansowej rzeczywistości JST.

KSeF daje realne szanse na usprawnienie pracy w JST, ale reforma dochodów w obszarze subwencji i nowa klasyfikacja budżą obawy

Od kwietnia KSeF startuje w mniejszych samorządach. Skarbnicy muszą zadbać o to, by każda faktura zakupowa trafiała do systemu, a każda sprzedażowa była z niego poprawnie wysyłana. Błąd w tym zakresie to ryzyko naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Samorządy z niepokojem oczekiwały terminu zerowego. Etap przygotowawczy oraz szkolenia, organizowane przez Ministerstwo Finansów i np. FRDL, pozwoliły bardzo dobrze przygotować się do uruchomienia systemu e-faktur.

Gminy powszechnie zgłaszają, że środki z budżetu państwa nie pokrywają realnych kosztów oświaty, która jest zadaniem państwa. Mimo starannej weryfikacji kosztów planowanych na oświatę w arkuszach organizacyjnych szkół, są one trudne do precyzyjnego oszacowania. Jednym z ważniejszych problemów jest brak ekonomicznego planowania i zarządzania finansami w szkołach. Skarbnicy przyznają, że plany finansowe zgłaszane przez dyrektorów szkół są na etapie projektu arkusza organizacyjnego drastycznie obcinane (nawet o połowę), aby wymusić dyscyplinę finansową.

W trakcie dyskusji „Budżetowa sztafeta”, wśród problemów, związanych z wprowadzeniem nowej klasyfikacji podkreślono m.in.: koszty oraz konieczność dostosowania systemów FK, polityki rachunkowości i wielu innych przepisów wewnętrznych. Zwracano także uwagę na możliwość wystąpienia błędów związanych z okresem przejściowym, brak porównywalności danych, również w WPF – odmienne definicje wydatków bieżących i majątkowych. Konieczne będzie także wytłumaczenie zmian radnym i mieszkańcom w kontekście przejrzystości finansów publicznych. Mówiono także o tym zabrakło w zmianach ustawy o finansach publicznych, co będzie zebrano jako propozycje, które mogą jeszcze wpłynąć na ostateczny kształt zmian, i zostały przekazane do Zespołu ds. Finansów Publicznych przy KWRiST, który obraduje w dniu 20 marca br.

Zdolność kredytowa JST: od formalnego limitu do realnego bezpieczeństwa

Po debacie, którą moderował Dariusz Giza, ekspert z zakresu finansów publicznych, nasuwają się trzy kluczowe wnioski: 1) zdolność kredytowa JST to dziś przede wszystkim sterowność finansów, a nie wynik wskaźnika, o bezpieczeństwie decydują trwałość wyniku bieżącego, płynność, profil spłat oraz odporność na ryzyka, w tym ryzyko stóp procentowych i koszty stałe; 2) WPF musi pokazywać mechanizm, a nie tylko wartości. Banki coraz częściej weryfikują prognozy przez pryzmat wykonań, jakości założeń i buforów bezpieczeństwa, a wiarygodność buduje się na dochodach powtarzalnych i realistycznych założeniach kosztowych; 3) ocena zdolności jest szersza niż dług w WPF – obejmuje także sytuację spółek komunalnych i zobowiązania pośrednie, które wymagają stałego monitoringu. Negocjacje z bankami nie są sygnałem słabości JST, tylko elementem zarządzania długiem – pod warunkiem przygotowania danych, scenariuszy i spójnego opisu mechanizmu budżetu.

Zadania powiatów a ich finansowanie – orzecznictwo, praktyka i obrona finansów powiatów

W trakcie Kongresu odbył się również panel poświęcony zagadnieniom związanym z realizowanymi zadaniami przez starostwa powiatowe oraz zasadami ich finansowania. Uczestnicy przyjrzeni się m.in. kwestiom dotyczącym opłaty geodezyjnej i opłaty komunikacyjnej. W panelu udział wziął m.in. Grzegorz Kubalski, Zastępca Dyrektora Biura Związku Powiatów Polskich.

Dyskusja o roli Skarbnika

Rozmowy dotyczyły roli, pozycji i odpowiedzialności skarbników, a prelegenci niejednokrotnie podkreślali, że skarbnik – zwłaszcza w miastach, powiatach - pełni dziś rolę bardziej dyrektora finansowego JST, uczestnicząc we wszystkich strategicznych decyzjach rozwojowych, ocenia ryzyka kontraktowe, modeluje finansowanie inwestycji i zabezpiecza płynność finansową. Niewątpliwym jest fakt, że w ostatniej dekadzie rola skarbnika gminy zmieniła się i osiągnęła poziom dyrektora finansowego, przy tym wszystkim nie mając realnej ochrony przed arbitralnym odwołaniem. Grzegorz Czarnocki, jak i Joanna Sachanbińska, dyrektor Wydziału Prawnego i Nadzoru Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego podkreślali główne obszary odpowiedzialności skarbników: za naruszenie dyscypliny

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: czwartek, 19, marzec 2026 13:05

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 651

---

finansów publicznych, pracownicza i dyscyplinarna odpowiedzialność cywilna oraz ryzyko odpowiedzialności karnej. - *Skarbnik w JST to lider, który bierze na siebie ogromną odpowiedzialność i podejmuje ryzykowne decyzje, często w niedoprecyzowanym otoczeniu prawnym. A to może rodzić określone skutki* – zaznaczyła Małgorzata Kern, skarbnik Gliwic i przewodnicząca Krajowej Rady Forów Skarbników JST, w trakcie debaty podsumowującej „Status skarbnika JST. Gdzie zaczyna się a gdzie kończy odpowiedzialność Skarbnika.

Dziennik Warto Wiedzieć objął patronatem medialnym to wydarzenie.